

Театрални скорости. По китайски

Да се изгради цял театрален град от нула, и то в рамките на около 2 години, може да звучи фантастично. Не и в Китай. Като на бърз каданс там израстват нови културни центрове, музеи, цели квартали. От началото на века са построени над 200 нови театри, при това архитектурни бижута. А заедно с изцяло реновираните цифрата достига 266! Тоест, никаква фантастика, а най-логична следваща стъпка.

Подобаваша на размаха на това, де факто първо в света, начинание е историята на неговото местоположение. Шънджоу - малък дори по китайските стандарти град от под милион жители, на 372 км югоизточно от Шанхай - се гордее с 10 000 годишна култура (там е най-старото поселище в Китай), 1000 години поезия и над 100 години Юе опера.

Ключов в случая е последният факт, защото става дума за *град на операта Юе*.

През 1906 г. – при това точно на 27 март – местни, тогава селски, жени за пръв път изиграват официално представление от този жанр, чиито корени иначе могат да се проследят до 17 в. През следващите години 10 от тях отиват в Шанхай, играят представленията си там и Юе скоро се превръща в любим местен оперен жанр, а те остават в историята като „10-те сестри”. В последствие всяка от тях развива своя актьорска школа. В началото, сред актьорите има и мъже, но постепенно операта Юе се превръща в изцяло женско царство, където и мъжките роли се играят от жени – като японската Такаразука, родена почти по същото време – и придобива репутация на „индустрия на красотата.”

Днес Юе е втората по популярност опера в Китай – след пекинската и от общо около 360 други опери. Основната разлика между нея и Пекинската опера е, разбира се, в музиката, но също и в много по-романтичните сюжети. Точно защото тук военна тематика липсва, на сцената няма така характерната за Пекинската опера акробатика на бойните сцени; фокусът е върху песента и съответно върху песенното изпълнителско майсторство.

През 2006 Юе опера е обявена за нематериално културно наследство на Китай.

Точно тогава се появява и идеята за създаване на въпросния театрален град. 10 години по-късно Културната и туристическа компания Шънджоу Юе-Опера град инвестира 4 милиарда и 500

милиона юана (близо 600 милиона евро) в начинанието и започва да се работи по проекта.

Бъдещият град ще се простира на близо 4 квадратни километра и ядрото му ще бъдат 4 театъра. Първият се нарича Класически и е проектиран със сцена, която има две лица - класическа и в Елизабетински стил - съответно към две аудитории. В него ще се играе основно западна и китайска класика, като творчеството на Танг Сиендзу, например. Определян като китайският Шекспир, той също умира през 1616, затова през 2016 много от световните чествания бяха посветени и на двамата. Вторият е Музикален и ще бъде посветен на съответните жанрове. В третия – наричан Банкетен – ще има място за маси за 1000 души, които ще бъдат разположени в кръг около водно пространство, посред което – в средата на сградата – ще бъде сцената. Още нещо характерно за него: едната стена ще бъде подвижна, за да може по време на действието природата да служи за фон. Четвъртият ще бъде в традиционен китайски стил и в него ще се играят основно представления от жанрове обявени за нематериални национални богатства, като корейската Пансори опера, или принадлежащи към застрашените от изчезване култури. Интересното е, че по-голяма част от театрите са проектирани от най-почитания режисьор на традиционни китайски сценични жанрове г-н Сиаонан Гуо, заместник президент на китайското общество за режисиране на оперни жанрове и президент на компанията, която създава града.

Тук ще има още и десет малки театрални работилници, в които ще бъдат поканени да експериментират творци от всички изкуства – от Китай и чужбина. Предвижда се съществуващото много красиво училище по Юе опера да се разрастне в Университет по изкуствата. Създадени ще бъдат и голяма база за Кино и телевизия както и Музей на Операта Юе.

Макар, че в момента почти нищо от всичко това все още не се издига над нивото на основите си, в края на годината ще бъде готов Класическият театър, където точно в последните дни на декември ще се открие и първия сезон на града. А в края на март 2019 ще са готови и другите театри. Окончателното завършване на града е предвидено за 2020, а една година по-късно през него ще минава бърз влак, който ще го свързва с Пекин за 5 часа.

Онова, което е готово сега е красиво селище от традиционни китайски къщи и прелестно аранжиран с цветя хълм – част от бъдещото „море от цветя, които цъфтят четири сезона” и сливова градина на площ от 67 хиляди квадратни метра.

Това начало не е случайно. Защото цялата зашеметяваща скорост на строежа на този театрален град е, в крайна сметка, в името на побавните обороти.

„Спокойствието е основа на китайската философия за живота,” – казва г-н Гуо. „Съвременната техника и конкуренцията обаче карат хората да забравят това. Онова, което виждаме в Пекин и Шанхай днес е натоварен трафик, високи небостъргачи, бързаци хора. Трабва да намалим темпото, за да имаме по-високо качество на живот. Това е основно желание на хората по принцип.”

Ето, затова целта е да се създаде нещо като „анти-мегаполис” (както го нарича той) – място, където няма да се бърза. Място, където хората ще могат не само да се насладят на традиционните изкуства, но и да си спомнят традициите на извънградския живот и естествената си – човешка скорост. Накратко: чрез градът на операта Юе ще се направи опит за, своего рода, акордиране на вътрешното човешко време и скорост на фините вълни на изкуството и на природата.

Няма ли опасност, обаче, това необичайно – сякаш изведено извън скоби от нашия задъхан от бързане свят – място да се превърне основно в туристически, не толкова културен магнит? „В Китай тенденцията е за здравословен баланс между култура и туризъм,” казва г-жа Инг Фън, шеф на отдел „Събития” в China Arts and Entertainment Group (CAEG). „Градът на Юе опера се строи, за да могат хората да се наслаждават на своя живот. А за това ще помогнат и огромните културни ресурси, които могат да се разработят тук,” – добавя г-жа Фън.

CAEG е водещата в страната организация в областта на културата, с повече от 60-годишен опит в провеждане на най-мощните културни събития в Китай и в чужбина (като фестивали в областта на различни изкуства, китайската палата на Венецианското биенали, чуждестранни гастроли на страната, и т.н.). Например, преди месец тя организира поредното китайско турне на театъра на литовския режисьор Оскарас Коршуновас. Забележително е мотото на CAEG: „Нека Китай бъде сцена за света и нека светът бъде сцена за Китай”.

Напълно в логиката на това мото, в края на месец март CAEG беше съорганизатор на първия форум на града, на който се основа Международен съюз към него. „Този град ще даде възможност едновременно да представим китайската опера на света и световния театър тук,” каза на форума г-н Гуо. „Той ще играе важна роля за бъдещия културен обмен между Китай и чуждестранните култури,”

каза и главният секретар на Китайската театрална асоциация, г-н Цуей Уей.

В края на 2013, на по-малко от 200 км. на север, пак недалеч от Шанхай, в приказно красивия старинен Учен – едно от многобройните т.н. водни градчета, подобни на Венеция – беше създаден международен театрален фестивал, който със смайваща скорост се наложи като най-превлекателната и мечтана дестинация на фестивалната карта на света днес. Естественният въпрос сега е дали Градът на операта Юе няма да бъде конкурент на Ученския Фестивал.

Такова предположение веднага отпада поради самият факт, че Фестивалът е 10 дни, докато бъдещият град ще бъде активен целогодишно. Освен това тук няма само да се играят спектакли от другаде. Градът ще бъде своеобразна лаборатория, където ще се създава театър и произведения от всички изкуства. Това е много важен, допълнителен шрих към уникалното му лице.

Сезонът ще е съсредоточен в 4 периода, от по около две седмици всеки, по време на националните празници – в края на годината и на март и в началото на май и октомври. Междувременно ще се твори на място. „Поканили сме творци от различни сфери,” - казва г-н Гуо и изрежда имена на много известни личности, които вече са приели поканата. „Освен това, те ще обучават млади творци и студенти тук.”

„Най-добрият начин да запазим културното наследство е като го развиваме, като го трансформираме творчески,” – казва той, като добавя по този начин още една черта, която ще прави този град различен. Това няма да бъде музей, а жив творчески център, с ясна, но не закостеняла връзка с вече създаденото от предните поколения, векове и хилядолетия.

Същото се отнася и до своеобразния „преден пост” на града – Китайския Юе Театър в Ханжоу, столица на провинцията, чиято сграда – още един архитектурен шедьовър, с мотиви на пеперуди на фасадата и върху покрива – скоро ще бъде готова. В нея ще има 3 зали, които ще разполагат с най-модерното техническо оборудване в Китай. Освен това и тук ще има музей на операта Юе и ще се провежда богата образователна програма.

Театърът е собственост на компанията Vaiyue Culture Creative, а художествен ръководител е г-н Гуо. Макар че първата ѝ пресконференция беше също през март, тя всъщност вече е започнала да продуцира спектакли и в Китай и в чужбина. Сред тях са „Голяма риба”, мюзикъл съпродуциран в Лондон от известната Ambassador

Theatre Group, и „Вълчи тотем” в процес на развитие в Националния Театър пак там.

Както и при Града на операта Юе, така и тук артистичният размах върви ръка за ръка с подобаващ мащаб на инвестициите. Достатъчно е да се спомене, че първият сред основателите и инвеститорите на Baiyue Culture Creative е известната Алибаба – една от най-големите в света компании за интернет търговия.

И както и при Града на операта Юе, Китайският Юе Театър в Ханджоу е възплъщение на относителността на времето в театрален Китай. Гигатската пеперуда, както неформално го наричат, се вписва с удивителна скорост в и така фантастичния архитектурен силует на Ханджоу – когато човек влиза в него по залез, вижда две слънца: под познатото, на брега на водата, грее още едно (удивителната сграда на Хотел Интерконтинентал). Едновременно с това, обаче, пеперудата е кацнала на ръба между градска част и един от многобройните хълмове покрити с гъста гора – сякаш да не забравяме другата, вътрешната ни скорост, като част от природата.

Калина Стефанова